

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 01 marca 2024 r.
znak sprawy: DBD.pp.071.53.2024
Kontakt: Kancelaria MRiRW
tel. 222 500 118
kancelaria@minrol.gov.pl

Dotyczy: oszacowania strat suszy w aplikacji suszowej

Szanowna Pani,

W związku z pismem w sprawie oszacowania strat suszy w aplikacji suszowej informuję, że zgodnie z przepisami § 13zdd ust.13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w przypadku gdy producent rolny we wniosku o oszacowanie szkód poda procentową wysokość szkód spowodowanych przez suszę w poszczególnych uprawach wyższą niż ta wysokość ustalona na podstawie danych Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowego Instytutu Badawczego (dalej IUNG) - do obliczenia wysokości szkody przyjmuje się odpowiednio dane w tym zakresie IUNG.

A zatem przykładowo jeżeli producent rolny we wniosku określił szkody w danej uprawie na danej działce na poziomie 50%, a IUNG wskazał wysokość szkód w tej uprawie na tej działce na poziomie 20% wówczas do dalszych wyliczeń zgodnie z ww. przepisami przyjmujemy poziom szkód w wysokość 20%.

Natomiast zgodnie z przepisami § 13zdd ust.14 ww. rozporządzenia w przypadku gdy procentowa wysokość szkód ustalona zgodnie z ust. 13 różni się od procentowej wysokości szkód oszacowanej przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego

ze względu na miejsce wystąpienia szkód spowodowanych przez suszę, do obliczenia wysokości szkody przyjmuje się:

1) wyższą wysokość szkód spowodowanych wystąpieniem suszy, jeżeli różnica wynosi nie więcej niż 30% w stosunku do niższej wysokości szkód.

Przykładowo wysokość szkód ustalona w sposób określony w ust. 13 wynosi 20 %, a wysokość szkód oszacowane przez komisję wynosi 60%.

Różnica między wartością wyliczoną w kroku 1 a komisją = $60\% - 20\% = 40\%$

Natomiast 30% niższej z tych kwot tj. 20% wynosi 6%.

A zatem w tej sytuacji ma zastosowanie pkt 2;

2) niższą wysokość szkód powiększoną o 30%, jeżeli różnica wynosi więcej niż 30% w stosunku do niższej wysokości szkód.

Bazując na powyższym przykładzie będzie to 20% powiększone o 30% tj. 6% a zatem do obliczenia wysokości szkód w danej uprawie na danej działce zostanie przyjęte 26%;

3) wysokość szkód ustaloną na podstawie danych IUNG, jeżeli zgodnie z ustaleniami tego instytutu wysokość szkód wynosi 0%.

Przedstawiając powyższe należy podkreślić, że powyższe przepisy mówią o różnicy 30% procent w stosunku do niższej kwoty, a nie różnicy 30 punktów procentowych (patrz § 3 ust.11 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r.).

Jednocześnie Ministerstwo informuje, że zgodnie z obowiązującymi przepisami pomoc przyznawana jest w przypadku wystąpienia szkód powstałych w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Szkody spowodowane przez suszę zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477) oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

System informatyczny monitoringu suszy zawiera bazy danych i aplikacje komputerowe, integrujące dane meteorologiczne, potrzebne do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego oraz dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej, obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej różnych kategorii agronomicznych gleb.

Dla wyznaczenia suszy rolniczej wybrano okres sześciu dekad od dnia 21 marca do dnia 30 września, gdyż okres ten najlepiej ocenia deficyt wody w plonowaniu roślin uprawnych. Agregacja okresu do sześciu dekad pozwala na lepsze określenie obniżenia plonu końcowego roślin z powodu wystąpienia deficytu wody.

Dla 16 upraw dla 4 kategorii glebowych oraz dla 14 okresów sześciodekadowych Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach opracowuje straty spowodowane deficytem wody wyznaczając wartości krytyczne KBW.

System Monitoringu Suszy Rolniczej podlega ciągłej rozbudowie i doskonaleniu. W 2023 roku z uwagi unowocześnienie bazy pomiarowej przez IMGW-PIB, polegającej m.in. na wykorzystaniu nowych naziemnych radarów (Radar Meteor 735CDP10), określających opad atmosferyczny o rozdzielczości 500 m x 500 m, co umożliwia otrzymanie 1 248 000 danych pomiarowych w Polsce, pozyskiwanych z częstotliwością co 5 minut. Dane te pochodzą z sieci POLRAD i wykorzystywane są w prowadzonym Systemie w modelowaniu map KBW. POLRAD jest polską siecią radarów meteorologicznych, naziemnych urządzeń teledetekcyjnych. Pozyskiwane dane z tej sieci są niezwykle ważne z uwagi na bardzo istotny element, jakim jest opad atmosferyczny w klimatycznym bilansie wodnym, który w bardzo dużym stopniu decyduje o wielkości suszy rolniczej. Uzyskanie takich informacji pozwala na znaczne uszczegółowienie pola opadów (obszaru z suszą) dla działek ewidencyjnych, gminy, powiatu. Zdecydowanie też zwiększa dokładność wyznaczenia obszarów ze stratami plonów z powodu deficytu wody.

Oprócz danych z radarów naziemnych w dalszym ciągu wykorzystywane są dane meteorologiczne pochodzące z punktów pomiarowych. Baza tych danych ciągle ulega znacznemu zwiększeniu, w pierwszym półroczu bieżącego roku przybyło 303 stacje z systemu EDWIN oraz 18 stacji samorządowych. W sumie w prowadzonym

Systemie wykorzystywane były dane meteorologiczne z 1072 punktów pomiarowych.

Z uwagi na zastosowanie cyfrowych map glebowych w skali 1 : 5 000 znacznie zwiększyła się szczegółowość wyznaczenia suszy rolniczej wynosząca 5 metrów w terenie. W latach ubiegłych w dużej mierze do wyznaczenia suszy rolniczej wykorzystywane były cyfrowe mapy glebowe w skali 1: 25 000 o znacznie mniejszej rozdzielczości.

Natomiast średnia roczna produkcja roślinna i średnia roczna produkcja rolna dla celów szacowania szkód powstałych w wyniku suszy są ustalane na podstawie danych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowego Instytutu Badawczego o średniej wielkości produkcji roślinnej i produkcji rolnej, udostępnianych przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra.

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej przedstawia powyższe informacje na podstawie danych z systemu zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych FADN.

Jednocześnie Ministerstwo informuje, że mając na względzie, że szkody powstałe w wyniku suszy są szacowane dla celów ubiegania się o pomoc, która jest udzielana na warunkach określonych w przepisach rozporządzenia Komisji (UE) 2022/2472 z dnia 14 grudnia 2022 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE.L Nr 327, str. 1), a zatem wysokość szkód na poziomie średniej rocznej produkcji roślinnej każdego producenta rolnego jest obliczana jako różnica:

- a) iloczynu ilości produktów roślinnych wyprodukowanych w roku, w którym wystąpiła susza i średniej ceny sprzedaży uzyskanej w danym roku, i
- b) iloczynu średniej rocznej ilości produktów roślinnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem suszy i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.

A zatem na wysokość szkód średniej rocznej produkcji roślinnej ma wpływ nie tylko procentowa wysokość szkód, ale również wysokości przychodów z poszczególnych upraw oraz przychodów z upraw, w których nie jest szacowana susza np. upraw pod osłonami czy szkółek roślin ozdobnych, które generują wysokie przychody i wpływają na obniżenie wysokości szkód.

Obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa, nie przewidują, zarówno innego sposobu wyliczenia, jak i ponownej weryfikacji zgłaszanych przez producentów rolnych strat w uprawach rolnych powstałych w wyniku wystąpienia suszy.

Określenie rzeczywistych strat w poszczególnych gospodarstwach rolnych spowodowanych np. wystąpieniem suszy byłoby możliwe wyłącznie po wprowadzeniu obowiązku prowadzenia rachunkowości rolnej i przedstawieniu przez producentów rolnych rocznych sprawozdań finansowych z gospodarstwa rolnego. Do tego czasu pozostaje ustalanie strat w gospodarstwach rolnych na podstawie szacunków.

Jednocześnie Ministerstwo informuje, że za pośrednictwem aplikacji w 2023 r. złożonych zostało ok. 290 tys. wniosków o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy z czego w przypadku ok. 139 tys. wniosków szkody oszacowano na poziomie powyżej 30% średniej rocznej produkcji roślinnej, tj. w wysokości umożliwiającej ubieganie się o pomoc, o której mowa w § 13zde rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Należy zauważyć, że prawidłowość działania aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” potwierdzają wyniki wstępnego szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2023 r. opracowanego przez Główny Urząd Statystyczny.

Przedstawiając powyższe Ministerstwo uprzejmie informuje, że każdy skutecznie złożony wniosek o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy (tj. taki który posiada w aplikacji potwierdzenie, że został wysłany) zostanie w aplikacji przeliczony i w oparciu o dane zawarte we wniosku wygenerowane zostaną odpowiednio

protokół oszacowania szkód (jeżeli szkody spowodowane wystąpieniem suszy wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej) albo kalkulacja oszacowania szkód (w przypadku gdy szkody spowodowane wystąpieniem suszy wynoszą nie więcej niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej). Zarówno protokół jak i kalkulacja oszacowania szkód generowane są automatycznie za pomocą aplikacji elektronicznej i nie stanowią aktu administracyjnego w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Aleksandra Szelągowska
zastępca dyrektora
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.).

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych dostępna jest pod adresem:
www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych